

כשאני חושב על אמא, אני חושב על אמונה, על אופטימיות, על שמחה, ובעיקר - על אהבה. אהבה ענקית, אהבה לכל דבר, לכל יצור ולכל אדם בעולמו של הקב"ה.

אמא אהבה את הצומח. היא טיפלה בגינה שהייתה לה, וטיפחה את העציצים שלה בתשומת לב מרובה: דיברה עליהם בהתלהבות, שוחחה איתם, ואפילו שרה להם. כשביקרתי אותה בקיץ האחרון, במאמץ רב יצאה איתי אמא לגינה, להראות לי כיצד מתפתחת הגפן, ואיך נאחזות זמורותיה בגדר, ואמרה לי: "ראה איך הקב"ה נתן שָׁקֶל לגפן, להיאחז בגדר ולהתפתח. כמה חֶכְמָה יש במעשה ידיו של הקב"ה!" היא ראתה בַּכֹּל את מעשה ידיו של הקב"ה, והתייחסה באופן טבעי לכך שהכל הוא בבחינת "מה רבו מעשיך ה', כולם בחכמה עשית".

את אהבתה הרבה לפרחים הנחילה אמא גם לילדיה ולנכדיה. בעת שפרחה הגינה, התקשרה אמא לכל אחד ואחד מבני המשפחה, ילדים, נכדים, נינים וגם בני דודים – והזמינה אותם לבוא ולהצטלם איתה על יד הפרחים. היא לא ויתרה לאף אחד, ואם התמהמה משהוא ולא הגיע, חזרה והתקשרה, עד שהגיעו כולם. ואכן, לכולם יש מזכרת: תמונה על יד הפרחים ולצדם אמא-סבתא לילי – מחייכת באושר.

אמא אהבה מאד את החי. היא ירבה הרבה בגינה, מברכת על קרניה החמימות של השמש, ומקשיבה לשירת הטבע. ושוב, בקיץ האחרון, אמא התאמצה ויצאה איתי לגינה, ביקשה שאאזין לציפורים ואמרה לי: "אתה שומע את הציוץ הזה? זוהי האם המביאה אוכל לקן. אתה שומע את הציוץ הזה? אלו הגוזלים המבקשים אוכל. ואת הציוץ הזה שמעת? זהו הזכר ששומר עליהם, ומזהיר מפני סכנה". גם אל החתולים שהסתובבו בגינה אמא התייחסה. היא ראתה בהם אורחים, וידעה לומר שלכל אחד מהם אופי משלו, מיוחד לו.

מעל הכל – אהבה אמא את האדם באשר הוא אדם. אהבתה לכל מי שפגשה, לכל מי שעבדה איתו, וכמובן, לכל בני המשפחה, הייתה שיא אליו ניתן רק לשאוף. כולם אהבו את אמא, כי אמא אהבה את כולם.

אהבה זו שאהבה אמא ואהבו אותה, נסכה בה אופטימיות ורוח של שמחה. ביום הולדתה ה-90 כשהעלינו על נס את האופטימיות של אמא, תלתה אמא את הכל באמונתה החזקה בה'.

בזכות אותה אמונה, שרדה אמא את גיהינום השואה, בזכותה בנתה בית בישראל, ולאורה היא
חינכה את המשפחה: אמונה מוחלטת בה', המביאה איתה אופטימיות - כי יש על מי לסמוך, ואם
חלילה משהו משתבש – יש אל מי להתפלל.

אמא אהבה את התפילה - בְּקֶשֶׁה על הצרכים והודיה על מה שיש.
בְּקֶשֶׁה על צרכים של אחרים, והודיה על מה שיש לה. והיה לה הכל, כי לעצמה אמא הסתפקה
במועט, במינימום ההכרחי, אבל בשביל האחרים היא "דרשה" הרבה והרבתה להתפלל עליהם.
"לשמוע אל הרינה ואל התפילה". אמא אהבה לשיר. היא שרה בעתות שמחה, ושרה בעתות של
עצב, כדי להרחיק את העצב ולהביא את השמחה. היא חזרה ושיננה לנו: "תזכרו תמיד:
כשעצובים – צריך לשיר, זה מגרש את העצב ומכריח את השמחה להגיע".
אמא שרה בארבע שפות, ותמיד מצאה את ההזדמנות לשיר איתנו, בְּאֵם לילדים, ועם הנכדים
והנינים כאמצעי לקשר חם, אוהב ובלתי נשכח.

בשנים האחרונות כהתה מאד ראייתה של אמא, אבל היא המשיכה לראות את פריחת הצומח.
שמיעתה נחלשה מאד – אך היא המשיכה להאזין לשירת הצפורים, שירת החי.
גופה נחלש אך רוחה לא נפלה, אהבתה לאדם ולחברה לא פחתה, והיא שמחה מאד עם כל
המבקרים, ואף הקפידה לטלפן ולדרוש בשלומם של מכרים וידידים.
רגליה כבדו, ובכל זאת השכימה קום והקפידה להגיע ראשונה לתפילה בבית הכנסת.
קולה של אמא עמד לה עד ימיה האחרונים, ואיתו שירתה – שירת החיים, שירת האמונה.
כשהייתה מאושפזת בבית חולים, רותי, שרצתה לעודד את רוחה, ביקשה ממנה לשיר. ואכן,
מתוך חולשה גופנית רבה, אך מתוך אמונה חזקה, היא שרה בקול בוטח, ברור וצלול, את השיר
האחרון ששרה בחייה, השיר שכל כך אפיין את דרך חייה: "אני מאמין באמונה שלמה בביאת
המשיח!".

אנחנו זוכרים את המורשת שהנחילה לנו אמא, ונמשיך לשיר את שיר האהבה לצומח, לחי
ולאדם. נמשיך לשיר את שירת האמונה, שירה שהיא תפילה ובקשה, שירה שהיא שבח והודיה
לה'.

יהי רצון שכשם שבחייה התפללה אמא עבורנו, איש איש לפי צרכיו, כך תהיה מליצת יושר עלינו,
על כל בני המשפחה, ועל כל ידידיה, מכריה ואוהביה.
יהי זכרה ברוך.